

Informacje o charakterze jakościowym dotyczące systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Niedrzwicy Dużej

Na podstawie wymagań Rekomendacji H

CELE SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku;
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

ROLA ZARZĄDU BANKU I RADY NADZORCZEJ I KOMITETU AUDYTU, JEŚLI ZOSTAŁ POWOŁANY

Rada Nadzorcza i Komitet Audytu

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, audytu wewnętrznego.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza powołuje, zgodnie z przepisami prawa, „Komitet audytu”, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego.

5. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu audytu, określa Regulamin Komitetu audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności.

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność komórki ds. zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w podmiotach zależnych, o ile Bank je posiada.
3. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określić rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
4. Zarząd Banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
5. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
6. Zarząd Banku powinien zapewnić funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisać odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
7. Zarząd Banku powinien ustanowić zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego.
8. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Komórką zgodności, audytem wewnętrznym, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
9. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

10. Zarząd Banku określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych należy wydawanie zaleceń pokontrolnych na odpowiednim szczeblu organizacyjnym, w szczególności obejmujących polecenie zaprojektowania nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).

11. Zarząd Banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.

12. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
- 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
- 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

13. Zarząd banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 1.

SCHEMAT ORGANIZACJI TRZECH LINII OBRONY W RAMACH STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ BANKU

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na **pierwszą linię obrony** składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na **drugą linię obrony** składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności,
3. **Trzecią linię obrony** stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

PIERWSZA LINIA OBRONY:

- 1) stosowanie przez pracowników jednostek i komórek pierwszego poziomu (pierwszej linii obrony) odpowiednich mechanizmów kontrolnych,
- 2) dokonywanie przez pracowników jednostek i komórek pierwszego poziomu (pierwszej linii obrony) w ramach obowiązków służbowych wynikających z regulacji wewnętrznych Banku lub ich zakresów obowiązków – niezależnego monitorowania poziomego (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.

DRUGA LINIA OBRONY:

- 1) stosowanie przez pracowników komórek drugiego poziomu (drugiej linii obrony) odpowiednich mechanizmów kontrolnych,
- 2) dokonywanie przez pracowników komórek drugiego poziomu (drugiej linii obrony) w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych wynikających z regulacji wewnętrznych Banku lub ich zakresów obowiązków niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - monitorowanie pionowe (tj. weryfikacja bieżąca lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi),
 - lub
 - monitorowanie poziome (tj. weryfikacja bieżąca lub testowanie poziome w komórkach drugiego poziomu).

TRZECIA LINIA OBRONY:

- 1) działalność audytu wewnętrznego realizowanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

FUNKCJA KONTROLI, UMIEJSCOWIENIE, ZAKRES ZADAŃ, NIEZALEŻNOŚĆ KOMÓRKI DS. ZGODNOŚCI I KOMÓRKI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

1. **funkcję kontroli** - ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji opisanych w Regulaminie kontroli wewnętrznej, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań,

2. **komórkę ds. zgodności** - ma za zadanie zapewnianie zgodności, w tym identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą. W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. zgodności, w tym:
- a) Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania dotyczący zadań Stanowiska ds. zgodności w związku z zapewnianiem zgodności,
 - b) Stanowisko ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - c) Stanowisko ds. zgodności uczestniczy we wszystkich posiedzeniach Zarządu Banku, przy czym dopuszczalny jest udział Stanowiska ds. zgodności w posiedzeniach, przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość,
 - d) Stanowisko ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym kwestie dotyczące zapewniania zgodności, audytu wewnętrznego lub zarządzania ryzykiem,
 - e) Stanowisko ds. zgodności wynagradzane jest w sposób zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach,
 - f) powoływanie Stanowiska ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej,
 - g) odwołanie Stanowiska ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu pracownika przez Radę Nadzorczą.
3. **komórkę audytu wewnętrznego** – realizowaną przez audyt wewnętrzny Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

ZASADY COROCZNEJ OCENY SKUTECZNOŚCI I ADEKWATNOŚCI SYSTEMU KONTROLI WENĘTRZNEJ DOKONYWANEJ PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ

Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz audytu wewnętrznego na podstawie:

- a) opinii Komitetu audytu,
- b) informacji Zarządu dotyczącej realizacji takich zadań jak: zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienie niezależność komórki ds. zgodności,
- c) okresowych raportów Stanowiska ds. zgodności,

- d) oceny zarządzania ryzykiem braku zgodności sporządzonej przez Stanowisko ds. zgodności,
- e) istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacji uzyskanych od podmiotów zależnych,
- f) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- g) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK),
- h) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej wydawana jest przez Radę Nadzorczą zgodnie z kryteriami oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej (w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz audytu wewnętrznego).